

Verslag concept

Commissie Ruimte

Datum commissievergadering	:	15 april 2024
Commissievoorzitter	:	Mw. M. Poot
Commissie-adviseur	:	Mw. S. Neeskens
Telefoonnummer/e-mail	:	neeskenss@noord-holland.nl

Aanwezig:

Commissievoorzitter:		: mw. M. Poot
Commissiegriffier:		: mw. S. Neeskens
Leden van de commissie:	BBB	: mw. A. Den Boer, dhr. P. Teeuwen, dhr. G. Vendrig
	GL	: Statenlid W. Freeman, Statenlid N. van der Waart, Statenlid P. Korzelijs (online)
	VVD	: dhr. J. Boer, dhr. J. van Gilse
	D66	: mw. L. Berkvens, mw. N. Vroom
	PvdA	: dhr. C. Vonk, dhr. T. Wallaart
	PVV	: dhr. D. De Moel, mw N. Moinat
	SP	: mw. H. Bouhlef, dhr. J. Kes
	CDA	: dhr. D. Heijnen
	JA21	: dhr. D. Van den Berg, dhr. R. Broertjes, dhr. I. Mantel
	PvdD	: dhr. J. Hollebeek, mw. H. Vonck, mw. M. van Aesch, mw. A. Egberts
	ChristenUnie	: dhr. M. Klein, mw. Buit
	Volt	: dhr. B. Bonekamp, Statenlid M. de Weerd, mw. Julia Schneemann
	50PLUS	: dhr. H. Stulemeijer, dhr. A. Faassen
	FvD	: mw. C. Middelkoop
Gedeputeerden:	dhr. Olthof, mw. Rommel, dhr. Beemsterboer, mw. Kocken	
Notulist	mw. H. Fuite (Notuleerservice Nederland)	

1 Opening en mededelingen

De **voorzitter** opent de vergadering om 18.15 uur en heet de aanwezigen en de insprekers welkom. Er zijn geen berichten van afmeldingen ontvangen. Er zijn vijf aanmeldingen voor de rondvragen ontvangen voor gedeputeerde Olthof. Er zijn twee insprekers bij insprekhalftuur. Gedeputeerde **Beemsterboer** heeft een mededeling over de netwerkbijeenkomst Wonen van de provincie Noord-Holland; de commissie heeft hiervoor een schriftelijke uitnodiging ontvangen. Op deze netwerkbijeenkomst zal gesproken worden over de woningbouwversnelling en de voorbereiding op het actieplan Wonen. Gedeputeerde **Beemsterboer** benadrukt dat hij het zeer op prijs zou stellen als de statenleden hierbij aanwezig zijn.

2 **Inspreekhalftuur**

De **voorzitter** meldt dat er twee aanmeldingen zijn ontvangen voor het insprekhalftuur. Stichting Oer-IJ sprek in over de voorgenomen realisatie van de bouwlocatie Akersloot Zuid 3. De fietsersbond sprek in over de fietspaden en bereikbaarheid Kennemerduinen.

De **voorzitter** geeft het woord aan de heer **Warmerdam** namens de Stichting Oer-IJ en de Stichting Alkmaardermeeromgeving. De Stichting Oer-IJ beijvert zich voor het behoud en waar mogelijk de versterking van de kwaliteiten van het Oer-IJ gebied. De stichting Alkmaardermeeromgeving zet zich in voor het behoud en de versterking van de landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten van de groene gebieden van Uitgeest en Castricum.

Dit doet de stichting door activiteiten te organiseren om zoveel mogelijk mensen de cultuurhistorische kwaliteiten te laten zien en te laten beleven, ook probeert de stichting ruimtelijke plannen en ontwikkelingen te beïnvloeden. Dit wordt op een constructieve manier gedaan, door hoogwaardige publicaties, conferenties en goede contacten en als het niet anders kan door verzet met het aandragen van alternatieven.

De gemeente Castricum wil al jaren een bouwlocatie realiseren aan de zuidkant van Akersloot met werktitel Akersloot Zuid 3. Dit stuit op problemen met de provincie en dat is terecht want op deze beoogde bouwlocatie rust een bescherming van BPL en een natuurgebiedsbescherming omdat het gaat om belangrijk weidevogelgebied. Verder is het in strijd met het luchthavenindelingsbesluit. Ondanks bovengenoemde factoren wordt er door projectontwikkelaar HBB en de gemeente Castricum actief toegewerkt naar realisatie. De provincie lijkt voornemens het BPL te herbegrenzen. De heer **Warmerdam** sprek zijn zorg uit over de gang van zaken en roept de commissie op om de begrenzing van de Binnengeesterpolder te behouden. Hij vraagt de commissie om te kijken naar de alternatieve bouwlocaties zoals aangegeven in de brief die namens de Stichting Oer-IJ is verzonden aan de commissie Ruimte en Gedeputeerde Staten.

De **voorzitter** geeft het woord aan de commissieleden die hun vragen willen stellen aan de heer Warmerdam.

Mevrouw **Vonck** (PvdD) vraagt zich af waarom is besloten om te bouwen in weidevogelgebied in plaats van op de zandvlakte. De heer **Warmerdam** geeft aan te vermoeden dat dit te maken heeft met de kosten en omdat het eigendom van het weidevogelgebied niet versnipperd is. Het eigendom van de strandwallen is meer versnipperd. Mevrouw **Vonck** (PvdD) informeert of de heer **Warmerdam** dit ook heeft besproken met de gemeente Castricum. De heer **Warmerdam** bevestigt dat dit is besproken.

De heer **Faassen** (50PLUS) wil weten waarom de heer Warmerdam deze oproep doet aan de provincie en niet aan de gemeente Castricum. De heer **Warmerdam** benadrukt dat hij zijn betoog ook heeft gehouden bij de gemeente, maar dat de verschillende partijen zich gebonden voelen aan de strategische visie die zij jaren geleden met elkaar hebben afgesproken. De provincie Noord-

Holland heeft altijd weerstand geboden tegen de plannen van de gemeente Castricum vandaar dat hij vanavond inspreekt bij de commissie Ruimte.

De heer **Bonekamp** (Volt) informeert waar het voornemen van de provincie om ontheffing te verlenen op gebaseerd is. De heer **Warmerdam** heeft vernomen dat er bij de Omgevingsdienst een veranderende visie is met betrekking tot het luchthavenindelingsbesluit. Hij wijst op een uitspraak van de gedeputeerde in de media waarin deze de wens heeft uitgesproken om het BPL te ontgrenzen, verwijzend naar 'het straatje erbij' van Hugo de Jonge. Tijdens een werkbezoek aan Uitgeest heeft Hugo de Jonge gezegd dat hij geen bijzonder landschap zag, maar slechts gras. De heer **Warmerdam** uit hierover zijn bezorgdheid.

De **voorzitter** geeft het woord aan de heer **Rood**, hij spreekt digitaal in namens de Fietzersbond. De heer **Rood** wijst erop dat fietspaden in de Kennemerduinen nog steeds onbereikbaar zijn door zand en water. De Fietzersbond trok afgelopen woensdag door de Kennemerduinen om de waterhoogte te peilen. De duinfietspaden zijn slecht begaanbaar doordat ze bedekt zijn met zand of omdat er water op staat. Vanaf het Vogelmeer liggen er drie diepe plassen, deze zijn niet of nauwelijks lager dan een maand geleden. Bij Duin en Kruidberg is het strand zelfs helemaal onbereikbaar. De oorzaak is de natuur maar ook vindt er geen beheer plaats door de provincie, PWN en Natuurmonumenten. De Fietzersbond is van mening dat zij hun onderhoudsverplichting niet nakomen. Op de Waddeneilanden zijn er mooie voorbeelden van tijdelijke en toekomstbestendige oplossingen. De Fietzersbond pleit voor het creëren van tijdelijke verbindingen door het plaatsen van noodbruggen, het leggen van kluunmatten of door het wegpompen van water. De Fietzersbond vraagt om overleg met de provincie, PWN en Natuurmonumenten. De heer **Rood** verzoekt om openbaarmaking van de visie die geschreven is door PWN op het verstuiwen van het duin.

Er zijn geen vragen vanuit de commissie.

3 Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering, Strategische Agenda, Lijsten moties en toezeggingen

De heer van den **Berg** (JA21) stelt voor om de vier rondvragen die op de agenda staan naar voren te halen danwel schriftelijk te beantwoorden om zodoende meer tijd te creëren voor agendapunt 4. het concept Ruimtelijk Voorstel. Nadat de **voorzitter** deze vraag aan de commissie heeft voorgelegd, wordt besloten om de agenda te volgen.

De heer **Bonekamp** (Volt) wijst erop dat in de notulen van de vorige vergadering staat dat de motie niet opgenomen was. Dit moet zijn: de motie is wel opgenomen maar niet ge-updatet. Hij verzoekt dit punt bij de motielijst in te vullen. Met deze wijziging wordt het verslag vastgesteld.

De lijst moties en toezeggingen wordt met toevoeging van de binnengekomen opmerkingen vastgesteld. De Strategische agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

4 B-agenda Ruimtelijke ontwikkeling

4.a Concept Ruimtelijk Voorstel Noord-Holland voor consultatie doorgeschoven van maart (alle commissies uitnodigen, alle GS-leden aanwezig)

Dit agendapunt is doorgeschoven van de vorige agenda van 11 maart met het verzoek om alle commissies en alle gedeputeerden uit te nodigen voor de huidige vergadering vanwege de breedte van de onderwerpen.

Het concept Ruimtelijk Voorstel Noord-Holland, dat op verzoek van de minister van Binnenlandse Zaken door iedere provincie is gemaakt, agendeert de belangrijkste ruimtelijke vraagstukken in de provincie Noord-Holland. Het is daarmee de start van het traject Regie in de Ruimte dat uiteindelijk zal uitmonden in een actualisatie van de Omgevingsvisie.

Behandelvoorstel: voor dit agendapunt worden alle commissies en alle gedeputeerden uitgenodigd. Per fractie kunnen maximaal drie woordvoerders deelnemen aan de bespreking van het Ruimtelijk Voorstel. De commissieleden kunnen met elkaar en met gedeputeerde in twee termijnen het Ruimtelijk Voorstel bespreken en aandachtspunten meegeven. Aan de stukken is een oplegnotitie toegevoegd met daarin een korte weergave en achtergrond van het Ruimtelijk Voorstel.

Eerste Termijn

De heer **Hollebeek** (PvdD) vraagt of de commissie openstaat voor een werkbezoek aan succesvolle voorbeelden van natuurinclusief werken, wonen en leven. De heer Hollebeek noemt voorbeelden zoals de toolbox voor natuurinclusief bouwen van de gemeente Nijmegen, die zowel voor nieuwbouw als bestaande bouw wordt gebruikt en het particuliere initiatief De Groene Ruijter in Bussum.

Interruptie door Statenlid **De Weerdt** (Volt): hij geeft aan dat Volt het voorstel van de heer Hollebeek voor een werkbezoek steunt en dat Volt de discussie wil openen over het BPL.

De heer **Hollebeek** (PvdD): in het ruimtelijk voorstel is een pagina is gewijd aan 'keuzes maken met lef'. PvdD vindt dat de vraag of een gezonde leefomgeving leidend moet zijn, niet gesteld hoeft te worden omdat lef tonen betekent dat de gezondheid van de inwoners altijd voorop staat. De constatering dat we afscheid moeten nemen van bestaande kwaliteiten vindt PvdD het begin van lef. De onevenredige focus op de kwaliteit 'openheid' belemmert het landschap van de toekomst. De sturing op een aantal van de zevenentwintig vraagstukken vereist wat PvdD betreft meer concretisering. Bij het afstemmen van het zoetwateraanbod op de zoetwatervraag is het belangrijk om in te zetten op de doelen van de KRW. Voor het geven van ruimte aan water en de consequenties voor huidig en toekomstig landgebruik, moet actief gewerkt worden aan klimaatadaptatie, waterberging, natuurlijk peilbeheer, natte teelt en natuur. Voor economische ontwikkeling en vormen van landgebruik is het cruciaal om de betekenis economie te ondersteunen en te investeren in bedrijven met maatschappelijke meerwaarde. PvdD benadrukt dat er meer aandacht moet zijn voor energiebesparing om de urgentie van congestie in energienetwerken aan te pakken. PvdD vindt dat een gezonde leefomgeving leidend moet zijn en dat daarbij gekeken moet worden naar hoe dit zich verhoudt met de aanwezigheid van grote bedrijven zoals Tata en Schiphol. Om de woningnood op te lossen en de bouwproductie te versnellen moet ingezet worden

op een natuurinclusieve omgeving om klimaat- en toekomstbestendig te ontwikkelen. Bij de toenemende druk op bereikbaarheid door woningbouw en economische groei is het belangrijk om te kijken naar de rol die stationslocaties in Alkmaar, Heerhugowaard en Hoorn kunnen vervullen. Hierbij moet ingezet worden op mobiliteitsvormen met een klein ruimtebeslag, bij voorkeur collectief.

Interruptie van mevrouw **Den Boer** (BBB). Zij vraagt hoe de woningen betaalbaar blijven omdat natuurinclusief bouwen duurder is. De heer **Hollebeek** (PvdD) benadrukt dat er ruimte moet zijn voor betaalbaarheid, maar voor ruimtewinning in Noord-Holland moeten ruimtelijke functies gecombineerd worden.

Bij het beoordelen van het behoud of de verandering van omgevingskwaliteiten, moet gekeken worden naar het creëren van een nieuw, toekomstbestendig integraal gestapeld landschap voor de eenentwintigste eeuw. Volt vindt participatie van burgers, regiomanagers en de staten belangrijk, bijvoorbeeld in de vorm van een werkgroep zodat het proces breed wordt gedragen. Volt onderschrijft de richting die in het concept wordt ingezet en stelt voor om het ruimtelijk voorstel leidend te laten zijn bij de uitwerking van de PPLG-gebiedsprocessen.

De heer **Heijnen** (CDA): het CDA is kritisch op het proces waarin dit voorstel behandeld wordt. Uit de beantwoording van de technische vragen begrijpt het CDA dat het Rijk al is begonnen met het schrijven van de landelijke nota en daarbij gebruikmaakt van het Ruimtelijk Voorstel dat zij twee maanden geleden heeft ontvangen. Er zijn echter nog geen concrete keuzes gemaakt. Hoe voorkomt GS dat het Rijk keuzes met betrekking tot Noord-Holland voordat het Ruimtelijk Voorstel definitief is? Het stuk geeft vraagstukken, maar geen antwoorden. Het CDA heeft opmerkingen bij zeven keuzes:

1. Al het nieuw aan te leggen bos dat in het kader van de bossenstrategie wordt gerealiseerd, moet binnen bestaande natuurgebieden aangelegd worden.
2. Het NNN niet verder uitbreiden maar de focus richten op het goed beheren van het huidige gebied.
3. Het watersysteem en landbouw. De focus moet liggen op innoveren van agrarische bedrijven met technische maatregelen tegen bodemdaling.
4. Woningen moeten betaalbaar blijven, daarvoor zijn meer woningen nodig. Het is onmogelijk om dit binnenstedelijk te realiseren. Het CDA wil een herijking van de onderliggende regimes van het BPL.
5. Nieuwe woningen betekent nieuwe infrastructuur en investering in het wegennet.
6. Zware industrie mag niet wijken voor woningbouw. Concentreer vuile industrie en geef ruimte aan de overlastgevende circulaire economie. Werkgelegenheid is belangrijk.
7. Geef ruimte aan duurzame energie van de toekomst met prioriteit op het elektriciteitsnetwerk. Het BPL en UNESCO zijn daarbij ondergeschikt aan de opgave voor duurzame energie.

Interruptie van de heer **Van den Berg** (JA21): Hoe is de status van UNESCO te rijmen met de aanleg van de verbindingsweg A8/A9? Volgens de heer **Heijnen** (CDA) is dit niet heilig voor het CDA. Mevrouw **Berkvens** (D66) vraagt of het CDA de natuur onbelangrijk vindt en of het CDA zich ervan bewust is dat er geen tekort is aan woningbouwlocaties maar dat de woningbouwversnelling stagneert en dat het BPL hierbij geen belemmerende factor is. De heer **Heijnen** (CDA) wil inzetten op goed beheer van de huidige natuurgebieden. Vergroening van woonwijken en bedrijventerreinen vindt het CDA ook belangrijk.

Interruptie door mevrouw **Schneemann** (Volt): waarom durft CDA geen echte keuzes te maken in innovaties voor natuur en water als de woningbouw daar zo onder lijdt? De heer **Heijnen** (CDA) geeft aan dat verdichting in steden een probleem is en dat het CDA kiest voor groen in de steden en daarom vindt dat woningbouw aan de randen van steden en dorpen een optie is. Het CDA ziet zeker innovaties om de landbouwgrond voor voedselzekerheid in stand te houden.

Mevrouw **Berkvens** (D66): D66 vindt het van groot belang dat er niet vooruitgeschoven wordt maar dat we ons klaarmaken voor de toekomst. Er moeten keuzes worden gemaakt. Hoe gaan we van uitdagingen naar keuzes? Hoe worden gemeenten en waterschappen meegenomen in het maken van keuzes? Is er sprake van structureel overleg met de bestuurders over het voorstel? Wat is er tot nu toe uit de publieksconsultaties gekomen? Wat is de feedback vanuit het Rijk geweest op dit concept? Op welk bedrag komen we uit voor de financiering vanuit het Rijk? Hoe realistisch is dat? Worden de opties die genoemd worden in het voorstel met betrekking tot zeespiegelstijging serieus onderzocht? Wordt er een beschermingsregime voor waterwingebieden ingesteld? Hoe wordt voorkomen dat er ruimtelijke claims gelegd worden waarvan we later spijt krijgen? Wordt de watertoets maatgevend voor ruimtelijke inpassingen? Is er rekening gehouden met de nieuwe ruimtelijke afweging klimaatadaptief gebouwde omgeving? Hoe wordt dit toegepast? Hoe worden de KRW-doelen op een andere manier ingezet, kijkend naar de verhoging van het waterpeil? Voor welke gronden gaat het afwegingskader voor de bescherming van landbouwgronden gelden? Hoe hangt dit samen met de uitdaging op het gebied van woningbouw? Hoe hangt een landbouwregime samen met alle andere beschermingsregimes? Worden de NPLG-doelen, de doelstelling binnen een afwegingskader? D66 steunt het voorstel van de PvdD voor een werkbezoek. Wordt het voor boeren moeilijker om van agrarische activiteit te wisselen omdat hun land maar voor één activiteit geschikt bevonden wordt? Is al met het Rijk gedeeld dat de realisatie van de NNN-gebieden in 2027 niet gehaald wordt? Waarom is op het kaartje van mogelijke aanlandingen van wind op zee de mogelijkheid via Zandvoort niet op de kaart aangegeven? Worden de wind- en zonneladders straks als afwegingskaders in het definitieve voorstel verwerkt? Wat is de logische samenhang tussen het Ruimtelijk voorstel, de NOVEX-gebieden en de grote landelijke opgaven? Waarom wordt er voor de kop van Noord-Holland geen NOVEX gemaakt? Hoe worden de nieuwe aanlandingsroute, de herziening van het luchtruim en de discussie over geluidsnormen gewogen? Op welke manier komen de claims van Defensie terug in de ruimtelijke ordening? D66 is benieuwd hoe het vervolg van het Ruimtelijk Voorstel er uit gaat zien en welke rol Provinciale Staten nog kunnen spelen bij het Rijk.

De heer **Van den Berg** (JA21): JA21 is blij met het integrale dossier over de provincie, maar maakt zich grote zorgen over het ruimtebeslag. Wat JA21 betreft ligt de focus op de woningbouw. Op de veenweidestrategie en de vernatting van de grondgebieden moet meer gestuurd worden. In het Ruimtelijk Voorstel ziet JA21 veel alarmisme zoals bijvoorbeeld het doorlopen van een klimaatstresstest bij alle nieuwe ruimtelijke (her)ontwikkelingen. Hier is JA21 geen voorstander van om dat dat negatief uitpakt voor alle ontwikkelingen in de provincie. JA21 denkt dat met technische innovaties veel gedaan kan worden tegen vernatting en verdroging in Noord-Holland.

Interruptie Statenlid **De Weerdt** (Volt): hoe rijmt JA21 veiligheid en de toekomstvisie in het Ruimtelijk Voorstel met elkaar? Volgens de heer **Van den Berg** (JA21) kan veiligheid gewaarborgd worden zonder daar extreme eisen aan te stellen.

Interruptie door mevrouw **Berkvens** (D66): zij vraagt of de heer Van den Berg het met haar eens is dat er voorgesorteerd moet worden op de uitdagingen van de klimaatverandering. De heer **Van den Berg** (JA21) geeft aan niet blind te zijn voor de gevolgen van de klimaatverandering, maar dat hiervoor geen stresstest noodzakelijk is.

JA21 merkt op dat in het ruimtebeslag in het Ruimtelijk Voorstel de transformatiehuizen niet zijn opgenomen. Bij de ontwikkeling van waterstofproductie wordt gesproken van het gebruik van zeewater voor de koeling alsof deze techniek al commercieel inzetbaar is. Hier is JA21 het niet mee eens omdat deze techniek nog in de kinderschoenen staat.

De heer **Mantel** (JA21): de innovatieve landbouwsector die Nederland voorziet van hoogwaardig voedsel is voorrecht. Voorstellen waarbij natuur en landbouw hand in hand gaan zal JA21 altijd op inhoud behandelen. In het Ruimtelijk Voorstel wordt gesproken over een substantiële bijdrage van het Rijk voor groenblauwe dooradering. In de commissie Landelijk Gebied hoort de heer **Mantel** al maanden niets anders dan dat er geen geld te verwachten is van het Rijk. De heer **Mantel** vraagt de gedeputeerde om een motivatie hierover. Hij dringt er bij GS op aan om een stuk aan Provinciale Staten te presenteren waarover gestemd kan worden.

De heer **Faassen** (50PLUS): het is onmogelijk om de zevenentwintig vraagstukken op zijn merites te beoordelen. Hij stelt voor om bij een volgende versie een workshop te organiseren van een dag zodat de vraagstukken los en in samenhang kunnen worden behandeld.

De heer **Stulemeijer** (50PLUS): 50PLUS kan zich vinden in de inhoud van de ingekomen brief van het Economisch Forum, waarin tien kernpunten worden benoemd. Gaat GS de bossenstrategie aanpassen zodat de doelstelling wordt gehaald? 50PLUS is tegenstander van het vestigen van aanlandingslocaties voor windenergie van zee in het Noordzeekanaalgebied en de kop van Noord-Holland maar geeft de voorkeur aan locaties op industrieterreinen. De heer **Mantel** geeft aan dat kleine kerncentrales een belangrijk speerpunt voor Noord-Holland zouden moeten zijn. De netcongestie baart zorgen, zeker nu Aliander heeft aangegeven dat het de komende tien jaar niet opgelost is. 50PLUS geeft er de voorkeur aan dat grootverbruikers met elkaar afspraken maken voor verbruik en levering om efficiënt met energie om te gaan omdat Aliander hier geen actieve rol in wil spelen. Bij de omgevingsvisie Noord-Holland 2050 worden de verstedelingsstrategieën van de

MRA benoemd, Alkmaar en Hoorn worden hierbij genoemd als onderdeel van het daily urban system van de MRA. Kan GS uitleggen wat daarmee bedoeld wordt? 50PLUS roept GS op om niet akkoord te gaan met woningbouw met een vloeroppervlak kleiner dan tachtig vierkante meter.

De heer **Kes** (SP): in de stukken bij toezending concept Ruimtelijk Voorstel staat bij vraagstuk 4.6 dat terugverwezen naar vraagstuk 1, maar dit heeft de SP niet kunnen vinden in de tekst. Is dit een tekstuele fout? In de stukken staat dat er zevenentwintig procent ruimtetekort is maar volgens de cijfers van het CBS is dit negentien procent. Klopt dit? De SP is voor betaalbare woningbouw en tegen het uitknippen van de boeren. Het landbouwstelsel moet anders, met een eerlijkere prijs voor de producten, geen schaalvergroting meer en verhoging van de ecologische waarde van de landbouwgronden.

Mevrouw **Moinat** (PVV): niet alleen is het voorstel gebaseerd op bestaand beleid maar vanwege nieuwe inzichten op dat bestaand beleid, zou aanvulling op zijn plaats zijn. De PVV wil graag weten van de gedeputeerde om welke nieuwe inzichten het gaat. Het 'Economisch forum Holland boven Amsterdam' heeft een kritische brief gestuurd dat strenge Rijksvulling van water en bodemsturend kritiekloos door de provincie wordt geaccepteerd. Waarom is er geen paragraaf gewijd aan de arbeidsmarkt? Wat is de visie hierop van de gedeputeerde? Is het college bereid een brief te sturen naar het demissionaire kabinet om bezwaar te maken tegen de plannen voor verhoging van de CO₂-heffing en de energiebelasting voor bedrijven? Het 'Economisch forum boven Amsterdam' geeft aan dat de schaarste aan ruimte lijkt te worden afgewenteld op de kwalitatieve woningvoorraad. Kan de gedeputeerde hierop reageren? Hoe kan de gedeputeerde voorkomen dat de uitgangspunten van de omgevingsvisie NH2050 leiden tot een opeenstapeling van beleid die voldoende woningbouw belemmeren? Dit geldt ook voor Purmerend, kan de gedeputeerde deze commissie informeren wat er in 2023 is besproken met GO de Purmer en grondeigenaren die plannen hebben voor woningbouw op hun perceel?

Interruptie door de heer **Kes** (SP): is mevrouw Moinat zich ervan bewust dat het geen Purmerends grondgebied is? Mevrouw **Moinat** (PVV): er zijn gesprekken geweest met de projectontwikkelaar die in het bezit is van de genoemde grond. De plannen voor woningbouw op deze locatie zijn gepresenteerd aan de gemeenteraden in Waterland, maar deze zijn van de hand gewezen. Is de gedeputeerde het met de PVV eens dat draagvlak van de inwoners van essentieel belang is en is de gedeputeerde bereid om een draagvlakonderzoek uit te laten voeren? De PVV merkt op dat in het voorstel kernenergie niet expliciet wordt benoemd. De PVV steunt het voorstel van de PvdD voor een werkbezoek en is het ook eens met het verzoek van 50PLUS om een workshop te plannen om het Ruimtelijk Voorstel te behandelen.

Mevrouw **Den Boer** (BBB): hebben alle plannen en strategieën die in het Ruimtelijk Voorstel genoemd worden zin en leveren ze op wat ze gekost hebben? BBB vindt een compactere versie wenselijk. Waar zijn de ruimtelijke claims op gebaseerd? Waar worden de nieuwe ontwikkelingen in de kuststrook op aangesloten en wat zijn de karakteristieken? Wat betekent dit voor bewoners en bedrijven? Hoe moet het versterken van het landschap als onderdeel van het MRA gelezen

worden? Is de gedeputeerde het met BBB eens dat er in de metropool regio al veel OV is in vergelijking met Noord-Holland Noord? Wanneer kunnen we de resultaten verwachten van het onderzoek naar de gezondheidsrisico's in bepaalde gebieden door het RIVM en MRA? Op pagina 73 stopt de zin in het paarse vlak, mevrouw **Den Boer** is benieuwd naar de rest van de zin. De volgorde van de opsomming van voorkeuren voor investeringen infrastructuur, verbaast BBB. Is de gedeputeerde het met BBB eens dat STOMP pas echt goed kan worden toegepast wanneer de verbeteringen van het OV zijn doorgevoerd? Wat zijn de plannen van GS als het niet lukt om de bestaande woningbouwplannen niet vóór 2030 te realiseren? Is het prettig maken van het landschap zoals benoemd in hoofdstuk 6 een doel en wanneer is het landschap prettig en voor wie? Wat wil GS bereiken met de groenblauwe dooradering en wat zijn de doelstellingen? Is de gedeputeerde het met BBB eens dat wanneer erfgoed beschermd moet worden, er een regionaal kwantitatief en kwalitatief alternatief moet worden geboden?

De heer **Vendrig** (BBB): we zijn het niet eens met de bevindingen in het hoofdstuk Water, wat BBB betreft wordt uitgegaan van de vijf procent waterbuffering in diepe polders zoals genoemd in de brief water- en bodemsturend. Wat de waterkwaliteit betreft vindt BBB dat allereerst overeenstemming moet worden bereikt over de gebruikte gegevens en welke normen, waar gehanteerd worden. Het is belangrijk dat inzichtelijk gemaakt wordt hoe de normen in Nederland zich verhouden tot de normen in België en Duitsland.

Interruptie mevrouw **Berkvens** (D66): er bestaan vanuit Brussel uitgebreide monitoringgegevens en doelstellingen van de KRW, waar doelt de heer Vendrig op?

De heer **Vendrig** (BBB): er bestaan verschillende normen tussen de landen. Nederland heeft in Brussel een hogere norm neergelegd dan België en Duitsland. Dit gaat over de stikstof- en fosfaatgehalten in de grote rivieren.

Mevrouw **Schneemann** (Volt) stelt dat de normen van de KR al lange tijd vastliggen. Is het niet onbetrouwbaar om twee jaar voor het behalen van de richtlijn af te wijken van de norm, zoals BBB voorstelt?

De heer **Vendrig** (BBB) zegt niet te vragen om afwijking van de norm, maar om duidelijkheid over welke norm wordt gehanteerd en of deze in lijn is met die van andere lidstaten.

De heer **Vendrig** (BBB) vraagt een reflectie van gedeputeerde op het standpunt van BBB dat bij definitieve keuzes over het Ruimtelijk Voorstel van water- en bodemsturend, dit aanzienlijk minder ruimte zouden moeten krijgen dan het maximale scenario dat momenteel voorligt. In het hoofdstuk Landbouw leidt in deze visie het realiseren van NNN, bos en groenblauwe dooradering tot het onttrekken van teveel landbouwgrond. BBB vraagt om hierbij niet verder te gaan dan wat is vastgelegd het coalitieakkoord. Hoe beoordeelt de gedeputeerde de druk op het verdienenmodel als gevolg van de hoge grondprijzen door de toenemende ruimtevraag in combinatie met extensivering en de economische uitdagingen van natte teelt? BBB vindt dat weidevogelgebieden aangemerkt moeten worden als groenblauwe dooradering en recreatie binnen NNN vaker mogelijk moeten zijn; is de gedeputeerde het hiermee eens? BBB pleit voor een snelle invoering van beschermingsmaatregelen voor hoogwaardige landbouwgronden. Dit draagt bij aan het

toekomstperspectief voor agrarische bedrijven en kan dienen als een belangrijk argument voor financiering door banken. Kan de gedeputeerde hierop reflecteren?

De heer **Teeuwen** (BBB): BBB heeft vier zorgen wat betreft hoofdstuk 4 'Ruimte maken voor energie en duurzame economie'. De discussie over waterstof lijkt te suggereren dat het een zekerheid is, maar steeds meer bedrijven trekken hun investeringen hieruit terug. Heeft GS alternatieve opties? Ten tweede zijn de resultaten van de duurzaamheid en circulariteit van de economie in Noord-Holland minder goed in vergelijking met de rest van Nederland. Kan daar wel voldoende op worden ingezet? De derde zorg is de netcongestie, worden hierop voldoende verruimende maatregelen genomen? BBB benadrukt dat bij het gebruik van restwarmte van datacenters rekening moet worden gehouden met de haalbare afstand voor het transport van warmte naar de bebouwde omgeving. Ten vierde maakt hoofdstuk 4 geen melding van kernenergie, terwijl het coalitieakkoord aangeeft dat er onderzoek naar wordt gedaan. Hoe wordt hier rekening mee gehouden in de ruimte?

Interruptie door mevrouw **Berkvens** (D66) vraagt of de BBB het ermee eens is dat wat betreft data-thermie de gemeentegrenzen niet te strak moeten worden aangehouden. De heer **Teeuwen** (BBB) vindt dat het begint bij de gemeente. Bij de herziening van de datacentra-strategie komt dit onderwerp ook aan de orde en zal gekeken worden naar verbeteringen van de huidige strategie. Interruptie van de heer **Heijnen** (CDA) wat vindt BBB ervan dat dit stuk op 9 februari verzonden is naar het Rijk en dat het Rijk op basis van dit stuk werkt aan de landelijke nota Ruimte? Mevrouw **Den Boer** (BBB) zegt dit ook bijzonder te vinden en benieuwd te zijn naar de beantwoording van deze vraag door gedeputeerde.

De heer **Van Gilse** (VVD): VVD is benieuwd naar de status van het Ruimtelijk Voorstel als integraal stuk naast de omgevingsvisie, het ontwikkelingsperspectief en de diverse overlappende NOVEX-gebiedsdocumenten. Hoe verhouden deze stukken zich tot elkaar? Komt de gedeputeerde nog met een overzicht van afwijkingen tussen de vraagstukken? Het is nu moeilijk te zien wat nieuw is en wat bestaand beleid is. Wat doet de regering met de aanbevelingen van de commissie demografische ontwikkelingen? Wat de VVD betreft zijn water en bodem zwaarwegende factoren maar niet allesbepalend, diverse functies kunnen samengaan. Waarom zou de ruimtelijke ordening op slot moeten worden gezet terwijl we een technisch innovatief land zijn? Buitendijks bouwen zou moeten worden toegestaan onder strenge voorwaarden maar niet op voorhand worden uitgesloten. Nieuwe maatregelen van waterbeheer moeten goed afgestemd met de landbouwsector.

Interruptie mevrouw **Berkvens** (D66): is de VVD bekend met het afwegingskader klimaatadaptieve maatregelen voor de gebouwde omgeving en wordt dit door hen ondersteunt? De heer **Van Gilse** (VVD) pleit voor voldoende afwegingsruimte.

De heer **Kes** (SP) vraagt welke ruimte de VVD ziet in de toekomst waarbij maatregelen kunnen worden genomen met een afwijkend besluit. De heer **Van Gilse** (VVD) geeft aan dat Nederland

altijd innovatief is geweest, dit betekent dat er moet worden gekeken of er ruimte is om van de regelgeving af te wijken. Bij de invulling van het watersysteem moet innovatie worden toegelaten.

De heer **Van Gilse** (VVD): de landbouwsector herkent zich niet in het geschetste beeld dat ontwikkeling alleen mogelijk is in de richting van verkorte ketens of verbrede landbouw. De agrarische productie gaat verder dan alleen Noord-Holland. De netcongestie verdient volgens de VVD de hoogste prioriteit. Het uitgangspunt dat het proces van de energietransitie de netcongestie niet mag vergroten mag een harde randvoorwaarde zijn wat de VVD betreft. Is het correct dat het gesprek tussen het Rijk en de provincie over de additionele opgave voor de RESsen gaat over de periode na 2030 en dat kernenergie dan wel wordt meegerekend in de totale opgave? Kan de gedeputeerde de opmerking toelichten dat hij kansen ziet voor duurzame opwekking van energie na 2030 voor de gebiedsprocessen in het landelijk gebied? Windparken horen wat de VVD betreft op zee.

Interruptie door mevrouw **Berkvens** (D66) wijst erop dat kernenergie voor een enorme netcongestie zorgt. De heer **Van Gilse** (VVD) geeft aan dat er geen kerncentrales kunnen worden neergezet voordat het energienet op orde is.

De heer **Van den Berg** (JA 21) vraagt hoe de VVD denkt over meer dwang voor verduurzaming in de gebouwde omgeving en welke bedrijven er volgens de VVD voorrang moeten krijgen op het energienetwerk. De heer **Van Gilse** vindt dat de landelijke bouwnormen moeten worden gevolgd en dat alleen bij evidente maatschappelijke belangen bepaalde bedrijven voorrang moeten krijgen.

De heer **Van Gilse** (VVD) vindt dat de economische visie op de achtergrond raakt en wijst erop dat een betrouwbare overheid van belang is. De ruimtebehoefte voor bedrijventerreinen wordt waarschijnlijk onderschat, net als de huidige milieuruimte. De VVD pleit voor nader onderzoek, rekening houdend met de zware milieucategorieën. De VVD betwist dat er voldoende harde bouwlocaties zijn binnen de provincie. De VVD vraagt om het toevoeging van de passage uit het coalitieakkoord over ruimte voor bebouwing aan de randen van de woonkernen. De VVD hoopt op woningbouw die wordt gestuurd door de vraag vanuit de markt en pleit voor beperkte toevoeging van eenpersoonsappartementen. De oproep aan het Rijk om te stoppen met het zoeken naar grootschalige woningbouwlocaties, betreft die alleen Noord-Holland of is deze oproep gericht op het hele land? Waarom is er geen volledige mobiliteitsparagraaf opgenomen in het Ruimtelijk Voorstel?

Mevrouw **Middelkoop** (FvD): de FvD vindt de visie op de ruimte in Noord-Holland erg benauwend door het dwingende karakter van het visiedocument. De doelen die op basis van de opgave gesteld zijn, spreken elkaar tegen. Volgens de FvD ontbreken de financiële middelen om bepaalde doelen te behalen. Wat FvD betreft moet bij het maken van keuzes worden uitgegaan van prioriteiten die worden ingegeven door drie criteria. Ten eerste, de urgentie van de bestaande problematiek. Ten tweede de uitvoerbaarheid van de maatregelen. Ten derde de haalbaarheid van de doelstellingen. De FvD stelt voor om met de volgende punten meer realisme aan te brengen in het Ruimtelijk Voorstel:

1. Focus op zekerstellen economische groei en werkgelegenheid.
2. Kiezen voor behoud van veenweiden voor het boerenbedrijf, de kwaliteit van het drinkwater en de natuurlijke leefomgeving.
3. Zekerstellen van een levensvatbare boerenstand.
4. De aanleg van zonneweiden en windparken vindt FvD zeer onverstandig. Beter is het om de beschikbare ruimte gebruiken voor agrarische activiteiten of woningbouw.
5. De regierol van het Rijk via NOVEX op de woningmarkt is overbodig als er meer ruimte beschikbaar komt door het niet aanleggen van zonneweiden en windparken. De regie hoort bij de gemeente, desnoods gefaciliteerd door de provincie.
6. Als we afzien van onhaalbare klimaat- en stikstofdoelen, zonneweides en windparken maar inzetten op behoud van agrarisch natuurbeheer, blijft er ruimte over voor investeringen in natuurbehoud en biodiversiteit.

FvD ziet de reactie op bovenstaande punten graag tegemoet.

Mevrouw **Buit** (ChristenUnie): in de nota van het Rijk staat dat het Ruimtelijk Voorstel het antwoord is op de opgave die in het startpakket wordt beschreven. Zijn we met dit stuk klaar voor het maken van bestuurlijke afspraken? In dit document staan geen mogelijke keuzes beschreven volgens de ChristenUnie. Vindt GS dat dit stuk voldoende antwoord geeft op de vraag vanuit het Rijk en maakt GS zich zorgen dat het Rijk de keuzes gaat maken? Waarom wordt het Ruimtelijk Voorstel hier besproken terwijl het al bij de minister ligt? Waarom is dit belangrijke stuk te laat ingediend? Bij hoofdstuk 2 wordt de optie genoemd om tijdelijk bepaalde KRW-doelstellingen los te laten; kan dit zomaar en welke doelstellingen worden hiermee bedoeld? Wat is de functie van het Rijk bij de integrale afstemming zoals genoemd in hoofdstuk drie? Heeft het Rijk niet de regie over welke functie passend is in welke provincie? Kan GS toezeggen dat sociale duurzaamheid meegenomen wordt bij het inrichten van de ruimte? De ChristenUnie mist het stuk over mobiliteit in het Ruimtelijk Voorstel.

Statenlid **Freeman** (GL): GL ziet graag dat de circulaire economie meer ruimte krijgt en is voorstander van een onderzoek naar ruimte voor circulaire werklocaties. De groenblauwe dooradering heeft de steun van GL. Het weer openleggen van historische waterwegen kan gecombineerd worden met andere maatregelen zoals het verbreden van bestaande sloten en natuurvriendelijke oevers. Dit gaat goed samen met klimaat adaptieve maatregelen en de bossenstrategie.

De heer **Vonk** (PvdA): veel is al genoemd, voor de PvdA staat de mens centraal, ook wat betreft het Ruimtelijk Voorstel. De PvdA vraagt GS om de sociale en betaalbare kant van het ruimtegebruik in de beschouwingen op te nemen. Wat is precies de opgave in het document en hoe zijn de beschouwingen opgebouwd? Wat de PvdA betreft is de centrale opgave; zorg dat in 2050 Noord-Holland een veilig, mooi en schoon leefgebied is met ruimte voor iedereen. De heer **Vonk** doet suggesties voor uitbreiding van het landgebied zoals in het verleden ook in Nederland heeft plaatsgevonden door inpoldering en opspuiten van zand. Hij doet ook een voorstel voor verkleining

van de opgave door de kaders te bespreken, te kijken naar trends in de bevolkingsontwikkeling en innovatie in de landbouw.

De heer **Bonekamp** (Volt): wat Volt betreft is de agendacommissie leidend bij de bespreking van het Ruimtelijk Voorstel. Hoe blijft dit discussiestuk relevant als Europese programma's of visies veranderen of als de ruimteclaims nog verder oplopen? Volt maakt zich zorgen over het dreigende zoetwatertekort en hoopt op innovatieve oplossingen. De transitie naar kringlooplandbouw moet wat Volt betreft snel worden ingezet. De netcongestie vereist direct maatregelen maar de snelheid moet niet ten koste gaan van de zorgvuldigheid naar toekomstig ruimtegebruik, hoe ziet GS dit? Wat vindt GS van het idee om gronden die de agrarische industrie gebruikt ook als bedrijventerrein te bestempelen? Volt steunt het voorstel om samen met het Rijk te specificeren welke bestuurslaag verantwoordelijk is voor welke randvoorwaarde met betrekking tot nieuwbouw. Volt wil beschermingsregimes zoals het BPL tegen het licht houden en toetsen op toekomstbestendigheid. Wil GS hier het initiatief op nemen? Hoe strookt de uitspraak van gedeputeerde Beemsterboer dat hij de voorkeur geeft aan het eerder behalen van de doelstelling van de woningbouwopgave met het verhogen ervan in 2030?

De **voorzitter** geeft het woord aan gedeputeerde **Rommel**. Gedeputeerde **Rommel** meldt dat er honderdachttien vragen zijn gesteld. Zij zal de algemene gang van zaken van het proces toelichten en enkele van de gestelde vragen als aandachtspunten meenemen. De overige vragen zullen ofwel door andere gedeputeerden worden beantwoord, ofwel schriftelijk worden afgehandeld. Wat betreft het proces moest voor vorig jaar zomer het Ruimtelijk Voorstel voorgelegd worden bij het Rijk. Dit was niet haalbaar en toen is uitstel gevraagd. Met het Rijk is afgesproken dat GS haar eigen traject zou volgen en daarom is het stuk 'Op weg naar een Ruimtelijk Voorstel' opgesteld. Dit is ook gedaan door een aantal andere provincies.

Interruptie door de heer **Vendrig** (BBB): hij vraagt of het Rijk de provincie kan verplichten zich te houden aan het Ruimtelijk Voorstel dat voorligt. Gedeputeerde **Rommel** benadrukt dat GS van plan is het Ruimtelijk Voorstel vast te stellen in Provinciale Staten, ongeacht wat het Rijk daarvan vindt. Het concept van het Ruimtelijk Voorstel wordt uitgewerkt in het definitieve Ruimtelijk Voorstel, het coalitieakkoord is hierin nog niet meegenomen.

Mevrouw **Buit** (ChristenUnie) vraagt zich af hoe de eigen tijdslijn van Provinciale Staten rijmt met de nota die het Rijk maakt, kan de provincie dan nog wel eigen keuzes maken? Gedeputeerde **Rommel** geeft aan dat op 14 mei en 5 juni in de avond zal worden gediscussieerd met de statenleden, waterschapsleden en raadsleden over de keuzes die moeten worden gemaakt en dan worden tevens de arrangementen besproken. Dit past in het traject met het Rijk en de planning.

Statenlid **De Weerdt** (Volt) vraagt wat gedeputeerde **Rommel** bedoelt met 'arrangementen'. Gedeputeerde **Rommel** legt uit dat het Rijk aan de hand van de ruimtelijke voorstellen kijkt naar de plannen voor specifieke gebieden en wat de kosten daarvan zijn.

De heer **Faassen** (50PLUS) geeft aan dat twee avonden te weinig tijd bieden om alle onderwerpen te behandelen, vandaar zijn voorstel voor een workshop. Gedeputeerde **Rommel** benadrukt dat de commissie hier zelf over beslist en dat het voor haar prima is om het in de vorm van een workshop

te doen. Mevrouw **Bouhlef** (SP) wijst erop dat de genoemde dagen niet op maandag en donderdag vallen en dat dit wel de afspraak is. Gedeputeerde **Rommel** geeft aan hier niet mee bekend te zijn. De heer **Hollebeek** (PvdD) vraagt of GS een voorstel wil doen voor het te lopen traject tot en met de besluitvorming. Gedeputeerde **Rommel** zegt toe dit overzicht toe te voegen bij de schriftelijke beantwoording van de vragen.

De heer **Heijnen** (CDA) vraagt of gedeputeerde Rommel garantie heeft gevraagd aan het Rijk dat zij hun plannen aanpassen aan de hand van het definitieve Ruimtelijk Voorstel. Gedeputeerde **Rommel** zegt toe ook deze informatie te verwerken bij de schriftelijke beantwoording van de vragen.

De heer **Klein** (ChristenUnie) vraagt zich af of het document dat aan het eind van het jaar wordt opgeleverd een aangepaste versie is van het huidige document, waarin input van alle betrokken partijen is verwerkt, of dat het een document is waarin de keuzes van Noord-Holland staan. Gedeputeerde **Rommel** verduidelijkt dat de concrete keuzes niet in het document staan, maar dat het definitieve document dienst doet als basis voor de uiteindelijke besluitvorming.

De **voorzitter** geeft het woord aan gedeputeerde **Kocken**. Gedeputeerde **Kocken** is het op zekere hoogte eens met de opmerkingen van de commissie dat water en bodemsturend geen dwingende regel is. De overheid moet echter wel vooruit kijken en de markt geen woningbouwontwikkeling laten realiseren op plekken waar het risico op wateroverlast groot is. Wat betreft de vragen en opmerkingen over verruimende maatregelen met betrekking tot de netcongestie, bevat het Ruimtelijk Voorstel verschillende programma's voor het aanpakken daarvan. Hetzelfde geldt voor NNN-gebied. De groenblauwe dooradering zorgt voor een verhoging van de biodiversiteit en hoeft niet in strijd te zijn met agrarische belangen. In het stuk zijn de ruimtelijke implicaties voor waterstof al wel meegenomen omdat dit op dit moment beter haalbaar lijkt dan kernenergie. Voor Noord-Holland is er wat kernenergie betreft nog geen zicht op ruimtelijke claims. Waterstof heeft wel een ruimtelijk perspectief, er worden studies gedaan naar de watervraag en hoe die zich verhoudt tot andere watervragen. De ruimtelijke consequenties van wind van zee en wind op land zijn meegenomen in het Ruimtelijk Voorstel in opdracht van het Rijk. De vraag over het bijstellen van de ambitie wat betreft de bossenstrategie, zal uiteindelijk beantwoord worden in het BPLG.

De **voorzitter** geeft het woord aan gedeputeerde **Beemsterboer**. De gedeputeerde constateert dat woningbouw en innovatieve landbouw belangrijke speerpunten zijn voor de commissie en voegt daar natuur aan toe, na een aanvulling door de heer **Hollebeek**. Gedeputeerde **Beemsterboer** stelt het op prijs dat er via dit Ruimtelijk Voorstel gesprekken worden gevoerd over gestapelde landbouw, meer plantaardig en innovatieve landbouw, hoewel niet iedereen in de commissie dezelfde ideeën heeft. De monitor plancapaciteit tot 2030 is opgeschoond door de gemeenten. In de komende weken wordt de actuele stand van zaken van de plannen van de gemeenten bekend. Samen met alle Waterlinie-provincies wordt gewerkt aan een onderbouwing van de ruimtelijke vraagstukken en kansen richting UNESCO. In reactie op de vraag over hoe het afwegingskader ter bescherming van landbouwgrond zich verhoudt tot wonen en wisselteelt, geeft gedeputeerde **Beemsterboer** aan dat het hiervoor nog wat te vroeg is. Er zijn wel gesprekken gaande met LTO om hoogwaardige landbouwgrond te definiëren en het rechtvaardigen van een beschermingsregime

hierop. Dit is een aanzet maar zal waarschijnlijk nog niet uitgewerkt zijn in het definitieve Ruimtelijk Voorstel. Gedeputeerde **Beemsterboer** denkt dat er voor een bepaalde doelgroep echt wel behoefte is aan kleiner wonen maar dat dit niet moet leiden tot verschraling van de sociale woningbouw. Het combineren van bloemenranden en efficiënt productielandschap is wel degelijk mogelijk denkt de gedeputeerde. Het gebied De Purmer bevindt zich in de metropoolregio Amsterdam en men is in die regio efficiënt bezig met woningbouwontwikkelingen. GS heeft wel gesprekken met partijen maar verwijst deze partijen naar de samenwerkende gemeenten in die regio. Op de vraag wat de consequenties zijn als de woningbouwopgave van 2030 niet wordt gehaald, benadrukt de gedeputeerde dat dit geen optie is en dat het de verantwoordelijkheid van de provincie is om ervoor te zorgen dat er voldoende woningen worden gebouwd. Volgens de gedeputeerde zijn er meerdere mogelijkheden om toekomstbestendige kringlooplandbouw vorm te geven. Een aanzienlijk deel van de binnenstedelijke woningbouw kan worden gerealiseerd en de plannen die reeds in ontwikkeling zijn, worden voortvarend voortgezet. Hierbij wordt ook gekeken naar woningtypes en eenderde sociaal en tweederde betaalbaar. Bij lopende projecten geeft de provincie ondersteuning om de laatste stappen te zetten richting realisatie. Het is belangrijk dat bij de inrichting van nieuwe wijken het ruimtelijke en het sociale domein samen worden gebracht. Dit komt ook terug in het actieplan Wonen. Bij woningbouw aan de randen van dorpen is het behoud van het landschap ook belangrijk. Dit moet goed worden geborgd. De gedeputeerde geeft aan de woningbouwdoelstelling liever eerder te realiseren dan deze te verhogen. Echter, het ministerie hecht veel waarde aan de extra taakstelling, wat geresulteerd heeft in de verhoging naar 191.000 woningen.

De **voorzitter** geeft het woord aan gedeputeerde **Olthof**. Bij het OV in de MRA is er minder ruimte voor traditionele infrastructuur, waardoor meer investeringen nodig zijn. Tegelijkertijd is er behoefte aan verbeterd OV in de rest van Noord-Holland, vooral in landelijke gebieden. Dit wordt ook behandeld in de visie Mobiliteit. Bij het STOMP-principe wordt bekeken waar elk onderdeel het beste kan worden toegepast. Mobiliteit wordt als geheel beschouwd en alle aspecten ervan hebben een plek in de opgave van het Ruimtelijk Voorstel. De heer **Boer** (VVD) is van mening dat het onderwerp Mobiliteit een eigen hoofdstuk verdient in het Ruimtelijk Voorstel. Gedeputeerde **Olthof** ziet Mobiliteit als een belangrijk onderdeel van het stuk en daarom is het een onderdeel bij alle hoofdstukken. Dit neemt gedeputeerde **Olthof** mee in de volgende versie. Het iMPI is geen visiedocument maar wel een belangrijke programmering van allerlei projecten. Hoorn, Alkmaar en Heerhugowaard zijn onderdeel van het daily urban system omdat het belangrijke verbindingpunten zijn met de rest van Noord Holland met het MRA. Dit wordt ook gedragen door het MRA-bestuur.

Tweede termijn

De heer **Hollebeek** (PvdD) vraagt of alle commissieleden willen reageren op zijn voorstel voor een werkbezoek.

De heer **Heijnen** (CDA) doet een oproep om een aantal ambities in het Ruimtelijk Voorstel bij te stellen.

Mevrouw **Berkvens** (D66) sluit zich aan bij het CDA om van uitdagingen naar keuzes te gaan. De nog niet beantwoorde vragen zullen schriftelijk worden beantwoord door gedeputeerde Rommel.

De heer **Van den Berg** (JA21) schetst met vergezichten de visie van JA21 voor de gewenste toekomst.

De heer **Faassen** (50PLUS) vraagt of de commissieleden behoefte hebben aan een workshop waarbij alle onderdelen apart behandeld worden en daarna in samenhang.

De **voorzitter** geeft aan dat er een voorstel komt voor behandeling en dat de commissieleden hierop kunnen reageren.

De heer **Kes** (SP) wijst erop dat zijn vraag over de zevenentwintig procent ruimtetekort versus de cijfers van het CBS van negentien procent nog niet is beantwoord.

Mevrouw **Moinat** (PVV) wil weten waarom niet al haar vragen beantwoord zijn en een reactie op haar vraag over de brief met bezwaar tegen de plannen voor verhoging van de CO₂-heffing en de energiebelasting voor bedrijven.

Mevrouw **Den Boer** (BBB) geeft aan nog een aantal onbeantwoorde vragen te hebben en is akkoord met schriftelijke beantwoording daarvan. Zij is het met VVD eens dat Mobiliteit een hoofdstuk mag krijgen in het Ruimtelijk Voorstel. Zij is voorstander van een werkbezoek.

De heer **Van Gilse** (VVD) dankt voor de beantwoorde vragen en hoopt op een schriftelijke beantwoording van de nog openstaande vragen. Hij hoort graag wat het uitgangspunt is van de demografische ontwikkeling.

Mevrouw **Buit** (ChristenUnie) geeft aan dat haar vraag over de KRW schriftelijk kan worden beantwoord maar dat zij de vraag over de integrale afstemming nog wel graag beantwoord ziet. Zij vraagt om toelichting op de tijdslijn van de provincie en waarom het concept Ruimtelijk Voorstel al toegezonden is aan de minister voordat het besproken werd in de commissie Ruimte.

Statenlid **Freeman** (GL) bedankt de collega's voor het debat en kijkt uit naar vervolg.

De heer **Vonk** (PvdA) wil benadrukken dat het belangrijk is om de uitvraag van het hele proces goed op orde te hebben. Een werkelijke oplossing op grote schaal, waarin een eigen tijdslijn wordt uitgebreid tot maximaal 2050 in plaats van 2030, zou kunnen resulteren in drie scenario's:

1. Doorgaan op de huidige weg, hierbij komen steeds meer knelpunten.
2. Het plan Waterman, met inzet van innovatie en techniek.
3. Kwalitatieve krimp; durven wij keuzes te maken om te krimpen?

Het PvdA staat open voor werkbezoeken en workshops.

De heer **Bonekamp** (Volt) vraagt om een korte reflectie van GS op voorbeelden van het toepassen van meervoudig ruimtegebruik. De keuzes moeten sneller gemaakt worden, waarbij harde keuzes niet geschuwd mogen worden.

De **voorzitter** geeft het woord aan gedeputeerde **Rommel**. Gedeputeerde **Rommel** geeft aan dat de vragen zullen zo snel mogelijk schriftelijk worden beantwoord. Bij het meervoudig gebruik van de ruimte zal de zevenentwintig procent fluctueren met de negentien procent van het CBS. GS heeft een lijst gemaakt met de ruimte die nodig is in de provincie. Meervoudig gebruik van de ruimte is onder andere te zien bij groene daken, biodiversiteit in de stad en zonnepanelen bij wegen enzovoorts. Bij de nieuwe heffing voor grootverbruikers staan er compensaties tegenover bij verduurzaming. GS is niet van plan om een brief te sturen naar het demissionair kabinet om

bezwaar te maken tegen de plannen voor verhoging van de CO₂-heffing en de energiebelasting voor bedrijven maar wellicht kan de PVV dit aankaarten bij hun contacten bij de gemeente en in Den Haag?

De **voorzitter** geeft het woord aan gedeputeerde **Kocken**. Gedeputeerde **Kocken** benadrukt dat integrale afstemming met het Rijk vooral plaatsvindt in situaties waarbij het kiezen voor een bepaalde maatregel kan leiden tot verslechtering op een ander gebied. Zo zou bijvoorbeeld de KRW in het gedrang kunnen komen door maatregelen tegen bodemdaling, wat zou kunnen resulteren in de vrijkomst van CO₂. Het Rijk maakt keuzes op rijksniveau maar de afspraak is dat dit gebeurt in overleg met de provincies.

Mevrouw **Buit** (ChristenUnie) vraagt waarom het document al bij de minister lag. Gedeputeerde Rommel legt uit dat het een openbaar stuk is en dat de minister het alvast wilde ontvangen om te beoordelen of de provincie op de juiste koers lag. Daarom heeft het document de naam 'Op weg naar een Ruimtelijk Voorstel'. Mevrouw **Buit** vraagt nogmaals om uitleg waarom de commissie het stuk niet heeft gezien voordat het naar het Rijk gezonden werd. Gedeputeerde Rommel licht toe dat dit vaker gebeurt zoals bij het PPLG.

De **voorzitter** geeft aan dat het stuk bij de commissie terugkomt inclusief een tijdlijn voor de behandeling van het Ruimtelijk Voorstel. Het Ruimtelijk Voorstel zal na de zomer worden vastgesteld in provinciale staten.

5 Rondvraag gedeputeerde Beemsterboer (portefeuille Wonen)

Er zijn geen rondvragen.

6 Rondvraag gedeputeerde Olthof (portefeuilles Mobiliteit, luchtvaart, OV Knooppunten)

De **voorzitter** geeft het woord aan de heer **Boer** (VVD).

Bij de N510 is al drie maanden sprake van enorme wateroverlast op de Zeeweg van Bergen naar Bergen aan Zee. De heer **Boer** heeft de volgende drie vragen voor de gedeputeerde:

1. Is gedeputeerde bekend met deze wateroverlast?
2. Wordt er momenteel gewerkt aan een structurele oplossing voor deze situatie?
3. Wanneer verwacht de gedeputeerde dat de overlast opgelost?

Beantwoording door gedeputeerde **Olthof**: wij zijn inderdaad bekend met het probleem van de wateroverlast. Er wordt hard gewerkt aan een tijdelijke oplossing, maar ook aan een structurele oplossing. Het probleem is dat het water dat weggepompt wordt, weer terugstroomt omdat het duingebied verzadigd is met water. Een oplossing is daarom niet eenvoudig, maar er wordt hard aan gewerkt.

Bij de N231 staat de brug over de ringvaart van de Haarlemmermeerpolder regelmatig open tussen 17.15 uur en 17.30 uur gedurende de spits en daardoor ontstaan files tot aan Amstelveen Westwijk en aan de andere kant tot aan de A9.

1. Is mogelijk dat deze brug tijdens de spits gesloten blijft?
2. Zo ja, wanneer kan deze maatregel ingaan?

Beantwoording door gedeputeerde **Olthof**: de Bosrandbrug is onderdeel van het spitsregime zoals is vastgesteld in 2010-2017 door GS. De brug wordt voor de beroepsvaart bediend tussen zeven en negen uur en tussen vier en zes uur. De recreatievaart mag van ook van deze openingsuren gebruikmaken. De Bosrandbrug ligt in het kernnet en deze weg heeft niet de hoogste prioriteit om gesloten te houden tijdens de spits. Op dit moment wordt onderzocht of het bedienbesluit gewijzigd kan worden maar dit zal pas plaatsvinden per 1 november of per 1 april. Bij dit besluit worden alle belanghebbenden betrokken.

Mevrouw **Vroom** (D66) vraagt om een reactie van de gedeputeerde op het beleid omtrent de verkeersveiligheid. Waar ziet de gedeputeerde nog verbetermogelijkheden? Hoe rijmt de gedeputeerde de cijfers van het CBS over fietsongelukken met de ambities uit het iMPI om meer te investeren in verkeersveiligheid? Uit de cijfers blijkt dat vooral gemotoriseerd verkeer de oorzaak is van de dodelijke fietsongelukken maar dat campagnes vooral gericht zijn op de fietsers zelf en hoe zij veiliger kunnen fietsen.

Gedeputeerde **Olthof** bevestigt dat de cijfers veel te hoog zijn met veel effect op de slachtoffers en nabestaanden. We hebben de ambitie voor een structureel dalende trend voor 2030. Met de provincie en gemeente is regionaal uitvoeringsprogramma verkeersveiligheid vastgesteld. De acties in dit programma worden in samenwerking met de politie en VVN opgepakt. Er is een lijst opgesteld met negenentwintig risicolocaties op provinciale wegen, deze wordt binnenkort gedeeld met de commissie. Binnen het iMPI is tien miljoen gereserveerd om met kleine ingrepen grote effecten te bereiken. De campagne gericht op gemotoriseerd verkeer staat op de campagnekalender, zoals 'Ik rij mono' en 'BOB'.

Mevrouw **Vroom** (D66) stelt ook namens de ChristenUnie een rondvraag over de pont in Velsen. Vorig jaar heeft de provincie 1,8 miljoen vrijgemaakt voor het tweede pontje in Velsen om Noord en Zuid Velsen beter met elkaar te verbinden. D66 en de ChristenUnie hebben de volgende vragen:

1. Wat is stand van zaken omtrent het tweede pontje?
2. Waarom is dit vertraagd?
3. Wat kan de gedeputeerde doen om het proces te versnellen?

Gedeputeerde **Olthof** geeft aan dat de gemeente Velsen, de gemeente Amsterdam en het GVB bezig zijn met het opstellen van een samenwerkingsovereenkomst waarin de rollen en verantwoordelijkheden worden beschreven. GS speelt hierin geen rol. Naast de kosten voor de aanschaf van 1,8 miljoen komt er een subsidie uit het regioplan Net op Zee. Als de bestuursovereenkomst van het regioplan is opgesteld en ondertekend, kan de tweede pont besteld worden. De gedeputeerde blijft toezien op dit proces.

De **voorzitter** geeft het woord aan de heer **Bonekamp** (Volt) voor zijn rondvraag over de aanbesteding van de Stolperbrug. De heer **Bonekamp** wijst erop dat de aanbesteding van de Stolperbrug mislukt is en heeft een aantal vragen over kosten, tijd, budget, reden van de mislukking en de verwachte vertraging. Gedeputeerde **Olthof** geeft aan dat er geen andere eisen een rol speelden bij de aanbesteding. Een van de redenen van het mislukken van de aanbesteding was dat

er maar één inschrijver was, dit kwam door capaciteitsproblemen bij de inschrijvende partijen. Bij de planfase was er een budget beschikbaar van 11,6 miljoen. Bij de realisatiefase is dit budget aangepast naar 31,4 miljoen. Als het nodig is zal GS er via het iMPI bij de commissie terugkomen om het budget aan te passen. De heraanbesteding wordt binnen een jaar verwacht, de kosten van deze vertraging worden geschat op vier ton. De deadline voor het herstarten van de aanbesteding is aan het einde van deze maand.

7 Rondvraag gedeputeerde Rommel (portefeuille Ruimtelijke ontwikkeling)

Er zijn geen rondvragen.

8. Sluiting

De **voorzitter** sluit de vergadering om 22.20 uur en dankt de aanwezigen voor hun bijdrage.